

Part II
SANSKRIT, Paper - II
(Second Language)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Note:

1. All questions should be attempted.
2. Question Nos. 1, 2 & 3 should be answered in the medium of instructions of the candidate.
3. The remaining questions should be answered in Sanskrit (Devnagari Script) only.
4. The bits of a question should be attempted together.

सूचना :-

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः ।
 2. प्रथम, द्वितीय, तृतीय प्रश्नान् विहाय अन्ये प्रश्नाः संस्कृतभाषयैव (देवनागरी लिप्या) समाधेयाः ।
 3. अंशयुक्तस्य प्रश्नस्य अन्तर्गतांशाः एकत्रैव समाधेयाः ।
- I. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत । 1×6=6
1. चक्रमेकं निरालम्बो मार्गोऽनूरुश्च सारथिः ।
तथाप्येति सदा भानुः महतां किं नु दुष्करम् ॥
 2. कोऽतिभारः समर्थानां किं दूरं व्यवसायिनाम् ।
को विदेशः सविद्यानां कः परः प्रियवादिनाम् ॥

II. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।

1×6=6

1. नृसिंहस्य आविर्भावं वर्णयत ।
2. राजा आहवमह्नः कं युवराजं कर्तुमैच्छत् ? ततः किमभवत् ?

III. एकं निबन्धप्रश्नं समाधत्त ।

1×6=6

1. सोमदत्तेन कृतं मत्तकालनिग्रहं विशदयत ।
2. वेङ्कटरावः किमर्थं मूर्छितः अभवत् ? विवृणुत ।

IV. द्वयोः प्रश्नयोः समाधानानि लिखत ।

2×4=8

1. कश्यपेन किमिति निश्चितम् ?
2. अमात्यराक्षसः किं कृत्वा नगरादपक्रान्तः ?
3. कः तपोवनम् प्रविशति ?
4. मनस्विनः किमर्थं वनमभिगम्य वसन्ति ?

V. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।

2×3=6

1. मयैव गोत्रे लिखितः कलङ्कः ।
2. नृपाग्रणीं तं विरथं चकार ।
3. प्रह्वेष्वनिर्बन्धरुषो हि सन्तः ।
4. आराधयामासुरभीष्टदं तम् ।

VI. द्वयोः ससन्दर्भा व्याख्यां लिखत ।

2×3=6

1. स बालः न कोऽप्यन्यः, तस्य पुत्रः सुरेश एव ।
2. लाटपतिः कः ? तेन मैत्री का ?
3. भवान् न मे रत्नसिंहः ।
4. कथमसौ मां जिघांसुर्जातव्यः ।

VII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।

1. सोमदेवे सति विक्रमाङ्गदेवस्य कः नास्ति ?
2. पाषाणैः प्रहरतेऽपि कः न कुप्यति ?
3. कानि करद्वयं वासयन्ति ?
4. विष्णोः सङ्कल्पेन शक्त्या च किं किं भविष्यति ?

2×3=6

VIII. द्वौ लघुप्रश्नौ समाधत्त ।

1. कः पानीयं पातुं यमुनाकच्छम् अगच्छत् ?
2. रत्नसिंहः कथं कर्माणि कुर्वन् आसीत् ?
3. मार्गे नद्यः कथं प्रावहन् ?
4. निर्घातः कः ?

5×1=5

IX. सम्पूर्णेन वाक्येन समाधत्त ।

1. कति दोषाः पुरुषेण हातव्याः ?
2. कस्य वचः निशम्य नृपतिः मुदम् अवाप ?
3. कुशः किम् अस्त्रं समाददे ?
4. मुरारिः कीदृशः इतीरितम् ?
5. कैः सङ्गतं न कुर्यात् ?

5×1=5

X. सम्पूर्णेन वाक्येन समाधत्त ।

1. पिङ्गलकसिंहस्य मन्त्रिणौ कौ ?
2. दिवाकरमित्रः कः ?
3. चिन्तादेवी केन पालिता आसीत् ?
4. लाटेश्वरः कः ?
5. भिषगङ्गना का ?

XI. अधोनिर्दिष्टयोः एकं पत्रं लिखत ।

1×5=5

1. अवकाशप्रदानाय प्राचार्यं प्रति पत्रम्
2. मातरं प्रति मित्रस्य गृहागमननिवेदनम्

XII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं विघटयत ।

4×2=8

1. रामश्चिनोति	2. रामषष्ठः	3. अजन्तः	4. जगन्नाथः
5. मनोरथः	6. वृक्षःफलति	7. वाङ्मयम्	8. अरीअयति

XIII. चत्वारि सन्धिनामनिर्देशसहितं सन्धत्त ।

4×2=8

1. सद् + जनः	2. चक्रिन् + ढौकसे	3. अप् + जम्
4. ककुप् + नेता	5. धनुः + विद्या	6. पाचकः + पचति
7. शिवः + अहम्	8. षट् + आननः	

XIV. द्वयोः शब्दयोः अन्त-लिङ्ग-वचनमात्रनिर्देशसहितं रूपाणि लिखत ।

2×4=8

1. वणिक्	2. त्वक्	3. मनस्

XV. त्रयाणां समासनामनिर्देशसहितं विग्रहवाक्यानि लिखत ।

3×2=6

1. यथाशक्ति	2. भूतबलिः	3. घनश्यामः
4. नवरात्रम्	5. शीतोष्णम्	6. पिनाकपाणिः

XVI. अधोरेखाङ्कितपदानि शुद्धीकृत्य वाक्यानि लिखत ।

5×1=5

1. भानवः आकाशे विचरति ।
2. वध्वः विवाहमण्डपम् गच्छति ।
3. त्वचः देहं रक्षति ।
4. प्राचीदिशः मार्गं दर्शयति ।
5. युयं विदूषकं परिहससि ।